

สุนทรพจน์ของดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ในงานเลี้ยงอาหารค่ำประจำปี 2513 ของสมาคมธนาคารไทย

ณ โรงแรมเอราวัณ 11 กุมภาพันธ์ 2513

ท่านประธาน กรรมการสมาคมธนาคาร ท่านสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ ที่เคารพ

วาระนี้เป็นวาระที่ 10 ในวาระปีที่ 11 ที่ในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผมได้รับเกียรติให้กล่าวตอบประธานกรรมการแทนแขกผู้ได้รับเชิญมาในงานเลี้ยงอาหารค่ำประจำปีของสมาคมธนาคารไทย งานนี้แขกผู้รับเชิญทั้งหลาย รวมทั้งผม ถือเป็นวาระอันสำคัญประจำปี เพราะนอกจากจะเป็นโอกาสที่ได้พบปะสนทนากับท่านทั้งหลายที่มีส่วนบริหารกิจการธนาคาร ทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายในแล้ว พวกเรายังได้รับความเพลิดเพลินเจริญสุขด้วยรสอาหารและเครื่องดื่มอันเยี่ยมยอด ท่ามกลางบุปผชาติและดนตรีอันชวนชมกลม่อารมณ์ให้ไกลจากความหมกมุ่นกังวลประจำวัน ท่านประธานและท่านผู้รับผิดชอบในการจัดงานนี้ทุกท่านควรจะได้รับคามนิยมนิยมชมชอบและขอบคุณจากแขกผู้รับเชิญทั้งหมดเป็นอย่างยิ่ง

นับตั้งแต่สมาคมธนาคารไทยเริ่มก่อตั้งขึ้นมาเมื่อเดือนกันยายน 2501 บัดนี้ ก็ครบสิบสองปี คือ ครบรอบนักษัตรแล้ว และตามประเพณีไทยเราก็ถือว่า รอบสิบสองปีเป็นวาระอันพึงกำหนดหมายเป็นสำคัญแห่งชีวิตของบุคคลและหมู่คณะ ผมจึงขอถือโอกาสเชิญชวนให้เราทั้งหลายในที่ประชุมสันนิบาตในค้ำวันนี้ หวลระลึกถึงกิจกรรมและเหตุการณ์ต่างๆ ในรอบนักษัตรที่ได้ผ่านพ้นไป ซึ่งเราทั้งธนาคารพาณิชย์และธนาคารกลางได้ร่วมกันกระทำ ได้ร่วมกันประสบและเผชิญ เพื่อเป็นอนุสติและเป็นขวัญและพลังให้พวกเราในวงการธนาคาร ได้มีจิตยึดเหนี่ยวสำหรับเผชิญอนาคตในรอบนักษัตรต่อไป

ความร่วมมือระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารชาติ

ข้อแรกที่จะพึงกล่าวถึงก็คือ สมาคมธนาคารไทยร่วมกับกลุ่มธนาคารต่างประเทศ ได้มีการวิสาสะสนิสนมกับธนาคารแห่งประเทศไทยแนแนแนนตลอดมา และความร่วมมือระหว่างพวกเรานั้น ก็ได้ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งด้านธนาคารไทย ธนาคารต่างประเทศ และด้านธนาคารแห่งประเทศไทย เราได้เรียนรู้ถึงปัญหาซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และแม้ว่าในบางเรื่องหลายเรื่องฝ่ายธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถเห็นด้วยกับฝ่ายธนาคารแห่งประเทศไทย เราทั้งสองฝ่ายต่างก็เคารพในความเห็นของกันและกัน เพราะรู้อยู่ในใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งกระทำการโดยเหตุผล และด้วยความสัตย์สุจริต ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นเกณฑ์ ความร่วมมือนี้ดำเนินมาตลอดจนตราบเท่าทุกวันนี้ แต่หลักชัยที่สำคัญในระยะแรกๆ แห่งความร่วมมือร่วมใจนี้ได้แก่พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งสมาคมธนาคารไทยไม่แต่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในขั้นเริ่มร่าง สมาคมธนาคารไทยได้มีผู้แทนเข้าร่วมพิจารณาตลอดมา จนถึงขั้นกรรมาธิการของรัฐสภาเป็นขั้นสุดท้าย และเมื่อจะใช้บังคับกฎหมายที่กล่าว ก็ได้มีการพบปะอย่างไม่เป็นทางการจนเป็นประเพณีเรื่อยมาเดือนละครั้ง ระหว่างคณะกรรมการของสมาคมธนาคารไทยและเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการธนาคารโดยทั่วไป การพบปะเป็นประจำระหว่างเจ้าหน้าที่สมาคมธนาคารไทยและธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ต้นปี 2505 ได้เป็นจุดรวมนำปัญหาต่างๆ ทางธนาคารเข้าหารือกัน ซึ่งเป็นผลให้มีการประสานงานระหว่างสมาคมธนาคารไทยและธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี และบรรลุผลในเรื่องที่มีความสำคัญแก่วงการธนาคารหลายเรื่องด้วยกัน อาทิ เช่น การปรับปรุงวิธีการในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้หย่นย่อลง การปรับปรุงระบบหักบัญชีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการวางมาตรการต่างๆ ที่จะให้เช็คประเภทไม่มีเงินนั้นลดลง กิจการงานทั้งหมดนี้จะไม่บรรลุผล หากสมาคมธนาคารไทยมิได้ให้ความร่วมมือด้วยดี

ทั้งในการประสานงานระหว่างสมาชิกเองและกับกลุ่มธนาคารต่างประเทศ ผมเห็นจะกล่าวได้โดยไม่เกินความจริงว่า ในบรรดาผู้ประกอบการอาชีพทั้งหลายในประเทศไทย ไม่มีสมาคมหรือกลุ่มอาชีพใดที่ผู้ประกอบการกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายมีความสัมพันธ์กันสนิทสนมตามหลักประชาธิปไตยยิ่งกว่าหรือแม้จะเทียบเท่าความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมธนาคารไทยกับธนาคารแห่งประเทศไทย กิจกรรมของสมาคมธนาคารไทยที่ควรหยิบยกมากล่าวในที่นี้คือ การที่ธนาคารสมาชิกของสมาคมธนาคารไทยได้เข้าพยุ่ง ฐานะของธนาคารสมาชิกด้วยกัน เพื่อป้องกันมิให้กระทบกระเทือนระบบการธนาคารของประเทศเป็นส่วนรวม ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมอันสูงส่ง แสดงถึงความรู้สึกรับผิดชอบของสมาคมธนาคารไทย ควรแก่การยกย่อง

บทบาทของธนาคารในการพัฒนาประเทศ

ในด้านการพัฒนาประเทศ สมาคมธนาคารไทยกับธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ร่วมมือกันดำเนินงานให้เป็นประโยชน์แก่รัฐบาล แก่เกษตรกร นักอุตสาหกรรม พ่อค้าวานิชตลอดมา และนับวันบริการของเราก็ก็นับว่าขยายเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนเงินและขอบเขต พอนำมาสาธกเป็นสังเขปได้ดังนี้

ในการให้ความสนับสนุนรัฐบาลทางการเงินและสินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์ได้ดำเนินการระดมเงินออมจากประชาชนให้เข้ามาสู่ระบบธนาคารพาณิชย์และได้รับความสำเร็จอย่างงดงาม ยอดเงินที่ธนาคารพาณิชย์รับฝากได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นลำดับมาทุกปี เมื่อสิ้นปี 2503 ธนาคารพาณิชย์มีเงินฝากรวมกันทั้งสิ้นเพียง 5,300 ล้านบาทเศษ ปัจจุบันมีมากกว่า 27,000 ล้านบาท โดยเฉพาะทางด้านเงินฝากประจำได้เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมถึง 13 เท่า ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การที่ประชาชนนิยมนำเงินออมมาฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวนี้ ทำให้ปริมาณเงินหมุนเวียนมีพอเหมาะแก่ภาวะเศรษฐกิจ และช่วยให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของเงินตราไว้ได้ตามนโยบายของรัฐบาล ธนาคารพาณิชย์ได้

ลงทุนซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลโดยเฉพาะพันธบัตรเป็นจำนวนมากทุกปี ทำให้รัฐบาลได้เงินไปใช้จ่ายเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศตลอดมา และช่วยแบ่งเบาภาระที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องให้รัฐบาลกู้ยืมโดยตรงลงด้วยในโอกาสเดียวกัน

ในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่การค้าต่างประเทศโดยเฉพาะเกี่ยวกับสินค้าขาออก ด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมนั้น ธนาคารพาณิชย์ก็ได้ปฏิบัติงานร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นอย่างดี นับตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มงานส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปขายนอกประเทศเมื่อพฤศจิกายน 2501 เป็นต้นมา ในปัจจุบันการให้ความร่วมมือเช่นที่กล่าวได้ขยายขอบเขตจากการส่งเสริมสินค้าออกคลุมไปถึงการส่งเสริมการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในประเทศและการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรด้วย โดยเฉพาะทางด้านส่งเสริมสินค้าออก เมื่อเดือนมีนาคม 2512 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออก โดยอำนวยให้สินเชื่อแก่ลูกค้าในต่างประเทศได้นานขึ้นกว่าเดิม คือ เพิ่มจาก 90 วัน เป็น 160 วัน จำนวนเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ผู้ส่งออก นักอุตสาหกรรมและเกษตรกรกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นพิเศษ โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ ในระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมานี้มียอดรวมถึง 12,432,800,000 บาทเศษ และยิ่งนับวันก็ยิ่งขยายมากขึ้นเป็นลำดับ

ความเจริญของประเทศ

ผลของการพัฒนาประเทศ ที่เราทั้งธนาคารพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ร่วมมีส่วนช่วยให้เกิดขึ้นได้นั้น เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ในรอบนักษัตรที่ผ่านมา ผลิตผลทั้งสิ้นของประเทศไทยซึ่งใช้เป็นตัววัดความเจริญทางเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัว คือ จากประมาณ 42,000 ล้านบาท ในปี 2500 เป็นประมาณ 112,000 ล้านบาทในปี 2512 จริงอยู่ ในระยะนี้ระดับราคาได้สูงขึ้นบ้าง แต่ถึงแม้จะปรับตัวเลขให้ต่ำลงทดแทนกับราคาที่

สูงขึ้น ก็ยังปรากฏว่า อัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของไทยเราระหว่าง พ.ศ. 2503 ถึง 2509 เฉลี่ยได้ถึงปีละ 7.6 ต่อร้อย ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มในระดับที่สูง เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ไม่ว่าในจำพวกประเทศพัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา

ความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวนี้ มีปรากฏอยู่ทุกด้าน คือ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง การขนส่ง ฯลฯ แม้ในด้านเกษตรกรรม ซึ่งมีอัตราความเจริญก้าวหน้าต่ำกว่าด้านอื่นๆ ก็น่าสังเกตว่าในระยะที่ผ่านมา เราสามารถส่งสินค้าออกประเภทเกษตรไปขายเพิ่มขึ้นได้หลายอย่าง เมื่อต้นรอบนักษัตริย์ที่ผมพูดถึงสินค้าออกที่เราถือว่าเป็นสำคัญมีอยู่เพียงไม่กี่ชนิด เพราะในขณะนั้น ข้าวโพดก็ดี ปอกก็ดี มันสำปะหลังก็ดี ยังไม่มีใครสนใจ ยังไม่มีใครผลิตเป็นลำเป็นสัน แม้จะมีส่งออกบ้าง มูลค่ารวมกันก็เพียงประมาณ 200 ล้านบาท ไม่ถึง 5 ในร้อยของมูลค่าสินค้าออกทั้งสิ้น แต่ในขณะนี้สินค้าทั้งสามอย่างนี้มีมูลค่ารวมกันถึงประมาณ 3,300 ล้านบาท อยู่ในอัตราสูงกว่า 20 ในร้อยของสินค้าออกทั้งหมด

ในระยะสิบสองปีที่แล้วมา แม้ว่าสินค้าเข้าจะเพิ่มขึ้นโดยรวดเร็ว ตามวิสัยของการพัฒนาประเทศและการส่งเสริมให้นำเครื่องจักร วัตถุดิบเข้ามาตามนโยบายอุตสาหกรรมก็ตาม แต่เงินสำรองระหว่างประเทศของไทยเราก็เพิ่มขึ้นจากระดับ 302 ล้านดอลลาร์อเมริกันในปี 2501 เป็น 922 ล้านดอลลาร์อเมริกันในปลายปี 2511 แม้ในปี 2512 เราจะขาดดุลชำระเงิน เงินสำรองดังกล่าวก็ยังอยู่ในระดับ 874 ล้านดอลลาร์อเมริกัน ประมาณเท่ากับมูลค่าสินค้าขาเข้าในอัตราปัจจุบันได้ 8 เดือนครึ่งหรือประมาณ 3 เท่าของภาระหนี้ต่างประเทศทั้งหมดของรัฐบาล

เนื่องจากเงินสำรองระหว่างประเทศของเราได้เพิ่มขึ้น และเนื่องจากกิจการธนาคารของไทยก็เจริญกว้างขวางมาเป็นลำดับ ชาวต่างประเทศและธนาคารต่างประเทศจึงมีความเชื่อมั่นไว้วางใจในประเทศไทย ได้นำเงินมาลงทุนเป็นอันมาก โดยเฉพาะสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ของเราได้รับจากต่างประเทศนั้น ก็เพิ่มขึ้นรวดเร็ว คือ จากระดับ 30 ล้านดอลลาร์อเมริกันใน

ปลายปี 2501 เพิ่มขึ้นเป็น 240 ล้านเหรียญอเมริกันในปลายปี 2512

ท่านทั้งหลาย ข้อเท็จจริงข้างต้นนี้ ผมมิได้เสนอมาเพื่อโอ้อวด แต่อดคิดไม่ได้ว่า ในรอบนักษัตรที่แล้วมา สมาคมธนาคารไทยกับธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีฝีมือพอใช้ และได้ใช้ฝีมือเป็นสาธารณประโยชน์พอสมควรแน่ละข้อบกพร่องของผมและของท่านก็มีอยู่ด้วยกัน เรารู้้อยู่แก่ใจ และผมก็เชื่อว่า พวกเราทุกคนมุ่งหมายที่จะแก้ข้อบกพร่องเหล่านั้นจนสุดความสามารถ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเราเป็นไปโดยชอบธรรม ชอบด้วยกฎหมาย และยังประโยชน์แก่ประชาชนและรัฐบาลสืบไป

การป้องกันเหตุภัยในปี 2512

ระหว่างปี 2512 เหตุการณ์ในต่างประเทศหลายอย่างทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องขึ้นเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์ ขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ และขึ้นราคาเงินเหรียญอเมริกัน ซึ่งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราขายแก่ธนาคารพาณิชย์

ระยะ 2 ปีที่แล้วมา เป็นระยะที่มีความผันผวนในระบบการเงินระหว่างประเทศมาก ประเทศอุตสาหกรรมใหญ่ๆ เผชิญกับปัญหาเงินเฟ้อ และเมื่อไม่สามารถดำเนินนโยบายงบประมาณแก้ปัญหา ก็ต้องหันไปเน้นในเรื่องนโยบายการเงิน ในเวลาเดียวกันประเทศซึ่งเสียเงินออกไปนอกประเทศมาก ก็ต้องขึ้นอัตราดอกเบี้ย เป็นเหตุให้ดอกเบี้ยในตลาดการเงินโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างผิดปกติ

ในประเทศไทยนั้นแล้ว ก็เกิดฝนแล้ง สินค้าขาออกออกได้น้อย เพราะพืชผลของเรามีน้อย วงการธนาคารพาณิชย์ของเราก็เกิดมีสินทรัพย์ค้ำองมาก เหลือเฟือ และเมื่อดอกเบี้ยนอกประเทศสูงก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่เงินทองจะไหลจากที่ดอกเบี้ยต่ำไปสู่ที่ดอกเบี้ยสูง ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องรับผิดชอบมิให้เงินทุนของประเทศไทยเราไหลออกไปนอกประเทศเสียเฉยๆ

อย่างนั้น จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการดังกล่าวมาข้างต้นสามประการเป็นการตัดไฟเสียแต่ต้นมือ นายธนาคารพาณิชย์หลายท่านก็เข้าใจอยู่แล้ว ผมเลยถือโอกาสนี้เรียนชี้แจงแก่ท่านที่ยังไม่บรรลุถึงความเข้าใจในเจตนาของธนาคารชาติไว้ด้วย

ในระยะยาว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังยืนยันนโยบายที่ให้อัตราดอกเบี้ยโน้มไปในทางที่ต่ำลง เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ฉะนั้น ถึงแม้ว่าในบางระยะจำเป็นต้องดำเนินมาตรการที่ไม่ตรงกับเป้าหมายที่กล่าวก็ตาม ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้พยายามไม่แตะต้องกิจการที่มีความสำคัญสูง เช่น การรับช่วงซื้อลดตัวเงินเกี่ยวกับสินค้าออกและการอุตสาหกรรม ยังใช้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปีตามเดิม และได้พยายามขยายการให้ความสะดวกแก่กิจการเหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่การเงินของกิจการเหล่านี้จะได้ไม่ติดขัด กับยังคงอัตราดอกเบี้ยในด้านการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในอัตราร้อยละ 7 ต่อปีเช่นเดิม

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังเฟื่องเฟิงหาโอกาสที่จะลดดอกเบี้ยลง และขยายสินเชื่อให้มากตามนโยบายเดิมอยู่เสมอ เมื่อใดที่เราจะกระทำได้โดยไม่มีเหตุภัย เราจะทำทันที

ปัญหาปัจจุบันและในอนาคต

ความรุ่งเรืองในวงการเงินของประเทศไทยในระยะที่แล้วมา ย่อมก่อให้เกิดปัญหาแก่กิจการธนาคารพาณิชย์อยู่บ้าง กล่าวคือ ได้เกิดมีสถาบันการเงินประเภทอื่นเกิดขึ้น ซึ่งดำเนินงานสอดคล้องกับธนาคารพาณิชย์ส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งนั้นแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ในด้านการดึงดูดเงินทุน ทุกวันนี้สถาบันการเงินเหล่านี้ยังไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายอย่างเข้มงวดทำนองธนาคารพาณิชย์ก็จริง แต่การแข่งขันดังกล่าวนั้นอยู่ในขอบเขตที่ยังไม่ร้ายแรงจนเกินไปนัก รัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทยตระหนักในปัญหาข้อ

นี้ดี จึงพยายามหาวิธีอันแยบคายและเหมาะสมที่จะปฏิบัติแก่สถาบันการเงินใหม่นี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของชาติ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่สาธารณชนเจ้าของเงิน และเพื่อให้เกิดความเที่ยงธรรมแก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ โดยทั่วกัน เรามีได้หนึ่งนอนใจ และในไม่ช้าผลของความพยายามของเราคงจะปรากฏขึ้น และธนาคารพาณิชย์กับธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะหารือพิจารณาเรื่องร่วมกันต่อไปตามปกติวิสัยของเรา

ปัญหาซึ่งเป็นที่กังวลแก่เราท่านทั้งหลายอยู่ในขณะนี้ คือ ปัญหาเรื่องดุลชำระเงินและดุลการค้า ท่านทั้งหลายคงเห็นพ้องกับผมว่า กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหานี้ให้สำเร็จลุล่วงไปเป็นการถาวรนั้น อยู่ที่สมรรถภาพในการผลิตของคนไทยเรา ฉะนั้น หน้าที่ความรับผิดชอบของธนาคารพาณิชย์และธนาคารชาติก็ชัดเจนอยู่แล้ว คือ เราจะต้องพยายามสนับสนุนการผลิตและการส่งออกของชาติไทยให้สุดความสามารถ เฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านเกษตรกรรม แต่ขณะเดียวกันก็ไม่เพิกเฉยต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรม ระยะ 2-3 ปีข้างหน้า เป็นระยะที่สำคัญนัก เราจะต้องใช้ฝีมือช่วยรัฐบาลแก้ปัญหาระยะการการผลิตและการส่งออกให้สำเร็จไปด้วยดี

ผมใคร่จะขอเรียนเตือนด้วยความเคารพว่า พวกเราทั้งหลายคงจะตั้งใจสนับสนุนการผลิตและการส่งออกดังกล่าวอย่างเต็มฝีมือ แต่ธนาคารพาณิชย์ที่จะกระทำการสนับสนุนดังกล่าวได้อย่างดีนั้นต้องมีความมั่นคงในตัวของตัวเองเสียก่อน ฉะนั้น การปฏิบัติตามกฎหมายและการปฏิบัติโดยชอบธรรมย่อมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ ขอให้พวกเราพยายามสร้าง ความมั่นคงให้กิจการของเราแต่ละธนาคาร แล้วเราจะได้สามารถช่วยประเทศให้แก้ปัญหาดังกล่าวได้โดยดี ธนาคารใดที่หย่อนอยู่ในเชิงนี้ ขอให้แก้ไขความหย่อนดังกล่าว แล้วจะได้ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้เต็มที่

บทส่งท้าย

ท่านทั้งหลาย ด้วยความสำนึกในคุณประโยชน์ที่เราได้ประกอบมาในรอบนักษัตริย์ที่แล้วมา และด้วยความสำนึกในความรับผิดชอบที่พวกเราที่มีต่ออนาคตของประเทศไทย พวกเราทั้งหลายจะตั้งปณิธานอันแน่วแน่ว่า จะทำดีเราจะร่วมกันทำดี ทำให้งาม ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย ในรอบสิบสองปีข้างหน้า ในปี 2525 พวกเราจะมาชุมนุมกันอีกในงานเลี้ยงอาหารค่ำของสมาคมธนาคารไทย และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในเวลานั้นจะสามารถกล่าวสุนทรพจน์ในวาระนั้น และสามารถกล่าวเต็มปากว่า พวกเราเกิดมาได้บำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมตลอดมา

ท่านรัฐมนตรีว่าการคลังเคยยกพุทธภาษิตขึ้นมากล่าวว่า สังฆารมณ์นั้น ย่อมไม่เที่ยงแท้ ใครจะเป็นผู้ว่าการในปี 2525 เราไม่ทราบ ใครจะเป็นผู้ว่าการในปี 2514 เราก็ไม่แน่ เราแน่อยู่อย่างเดียวว่า ยากหรือดี มีหรือจน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะร่วมสุขและร่วมทุกข์กับสมาคมธนาคารไทยในการส่งเสริมความเจริญของประเทศไทยทั้งในด้านการเงิน วัตถุ และธรรมะ

ทุกปีมา ผมเคยเชิญท่านที่ได้รับเชิญเป็นแขกของสมาคมให้ดื่มเพื่อความ สุข ความเจริญของท่านสมาชิกแห่งสมาคมธนาคารไทย ปีนี้ ผมขออนุญาตทำผิดประเพณี และขอเชิญทั้งแขกและสมาชิกสมาคมธนาคารไทย คือทุกท่านที่อยู่ในที่นี้ ได้โปรดยืนขึ้น และดื่มเพื่อความเจริญของสมาคมธนาคารไทยและเพื่อความพัฒนาก้าวหน้าแห่งเศรษฐกิจของประเทศไทย.